

Els ressons de les onades

Revista Lletres Valencianes núm. 45

Si haguérem de buscar un sol mot per a definir *Les veus i la boira*, l'última obra de Vicent Usó, aquest seria, sens dubte, ambició. Una ambició majúscula. L'autor de Vila-real ha concebut la novel·la sòlida, amb l'afany de la transcendència, i això es nota al llarg de les més de tres-centes pàgines que la configuren. Una ambició, també, triple. En primer lloc, formal. Usó aposta per una narració coral en la qual són remarcables les diferents veus narratives. No obstant això, el joc polifònic no es queda només en un simple lluïment de coneixements de llengua i de demostració de la riquesa dialectal. L'autor va més enllà i estructura una història en la qual els personatges intenten reconstruir un passat ple de secrets, de veritats a mitges, d'incògnites. La novetat, o més aviat la troballa, remet a la segona ambició. Al llarg de la novel·la aquesta reconstrucció parteix no únicament dels punts de vista diferents sinó també dels interessos contraposats pel que fa a la fixació de la memòria. Així, hi trobem personatges que juguen a la falsedat en profit propi, que recorren a l'ocultació i que obliguen el lector a estar vigilant i alerta. En total, són tretze els personatges que es reparteixen, amb distints graus d'implicació, els quaranta-set capítols. La xifra parla per si mateixa de l'ingent esforç que comporta individualitzar-les; però també de la complexitat argumental. A més, aquests personatges apareixen en distintes geografies del triangle entre Península, Occitània i Mallorca, amb les illes Columbretes com a centre indefugible. La tercera ambició és el propòsit fundacional d'Usó. Amb la novel·la, l'autor –i així ho ha declarat obertament en les diferents entrevistes de presentació– pretén guanyar les Columbretes per a la creació. És clar, i així ho admet, que l'arxipèlag havia estat terreny per a la literatura infantil o la literatura d'aventures dels últims anys. El seu objectiu, en canvi, és fixar-les com a paisatge col·lectiu. Per aconseguir-ho, les vincula a la contemporaneïtat i fa desfilar els últims seixanta anys d'història del país per les seues costes. La novel·la serpenteja entre diversos escenaris com ara el de la Guerra Civil, el de la postguerra, les diferents fases del contraban i l'estraperlo, la institucionalització del franquisme o els inicis del turisme massiu. Tots aquests temes es barregen amb les pulsions naturals dels personatges: el sexe, l'enveja, la cobdícia. Ací rau la

tercera ambició de l'obra, una densitat argumental amb personatges complexos que arranca de la investigació del periodista Mateu Sequeral sobre la guerra i les illes que el lligarà amb la descoberta del seu pare, Bernat Sequeral, d'un nínxol buit vint-i-cinc anys abans. Mitjançant declaracions, reculls de premsa i notes manuscrites es configura una història familiar coberta sota un tel de boira espessa. Joanjo García